

ЗМІСТ

Передмова	8
РОЗДІЛ 1. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМ	9
ТЕМА 1. Поняття системи і розвитку	9
1.1. Основні поняття загальної теорії систем	9
1.2. Класифікація систем	16
1.3. Властивості систем.....	19
1.4. Стан і зміни системи	21
1.5. Поняття розвитку	22
1.6. Значеннєвий зміст терміна “розвиток”	23
1.7. Поняття порядку і хаосу	24
Контрольні запитання	25
ТЕМА 2. Першооснови формування систем	26
2.1. Синергетичний феномен	26
2.2. Природні сутності	28
2.3. Енергія.....	30
2.4. Витоки пам’яті та інформації.....	32
Контрольні запитання	34
ТЕМА 3. Пам’ять системи. Енергетичний базис розвитку	35
3.1. Поняття про пам’ять і її функції.....	35
3.2. Роль пам’яті у процесах розвитку.....	37
3.3. Енергетичний базис розвитку	38
3.4. Енергетичний баланс системи	39
Контрольні запитання	41
РОЗДІЛ 2. ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНО ЗБАЛАНСОВАНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ	42
ТЕМА 1. Теоретичні основи екології	42
1.1. Поняття про біосферу	42
1.2. Основні закони і процеси в біосфері	45
1.3. Жива речовина	52
1.4. Екологічні фактори середовища	55
1.5. Екосистема	56
Контрольні запитання	58

ТЕМА 2. Закономірності екосистемного регулювання.	
Біорізноманіття і проблеми його збереження	59
2.1. Закономірності системи “організм–середовище”	59
2.2. Поняття біорізноманіття, його склад і рівні.....	62
2.3. Основні причини втрати біорізноманіття.....	63
2.4. Проблеми збереження біорізноманіття.....	66
2.5. Економічна оцінка біорізноманіття.....	66
Контрольні запитання.....	68
ТЕМА 3. Системна сутність людини і функції природи.....	68
3.1. Триєдина системна сутність людини	68
3.2. Характеристика функцій природи.....	69
3.3. Економічні властивості природних факторів.....	71
Контрольні запитання.....	71
ТЕМА 4. Сутність природних факторів і антропогенних проблем довкілля	74
4.1. Класифікація природних факторів	74
4.2. Класифікація процесів впливу на природу	78
4.3. Об’єктивні передумови класифікації процесів впливу на довкілля.....	79
4.4. Характеристика процесів порушення природи	80
Контрольні запитання.....	82
ТЕМА 5. Закономірності взаємодії суспільства і природи	83
5.1. Закономірності розвитку системи “людина–природа”	83
5.2. Закономірності соціальної екології.....	85
5.3. Закономірності природокористування	86
5.4. Закономірності охорони природи.....	89
Контрольні запитання.....	93
ТЕМА 6. Поняття про стійкий розвиток.....	93
6.1. Концепція стійкого розвитку.....	93
6.2. Несуча здатність біосфери.....	96
6.3. Цілі, завдання і проблеми стійкого розвитку	96
6.4. Сфери вирішення проблем	99
Контрольні запитання.....	100
ТЕМА 7. Наукові і світоглядні передумови формування засад стійкого розвитку.....	101

7.1. Вихідні будівельні блоки формування стійкого розвитку	101
7.2. Класична економічна школа	103
7.3. Здобутки неокласичної та інституціональної шкіл	104
Контрольні запитання	107
ТЕМА 8. Принципи забезпечення стійкого розвитку	107
8.1. П'ять визначальних умов прогресивного розвитку соціально-економічних систем	108
8.2. Принципи екологічної “республіки”, або умови координації у просторі	109
8.3. Принципи “триєдності часів”, або що передати нащадкам	111
8.4. Принципи “вічного колодезя”, або забезпечення екологічної стійкості	112
8.5. Принципи екологічних цілей, або від задоволення потреб до формування життєблагодатних комплексів	113
8.6. Принципи екологічної мотивації, або “хотіти, щоб уміти”	114
Контрольні запитання	115
ТЕМА 9. Моніторинг стану і динаміки природних і соціально-економічних систем	116
9.1. Поняття екологічного моніторингу	116
9.2. Цілі і завдання формування моніторингу стійкого розвитку	117
Контрольні запитання	121
ТЕМА 10. Екологічна освіта і виховання	122
10.1. Система природоохоронної освіти	122
10.2. Система неперервної екологічної освіти та виховання	124
10.3. Екологічна етика	126
Контрольні запитання	127
ТЕМА 11. Особливості забезпечення стійкого розвитку в разі переходу до інформаційного суспільства	127
11.1. Інформація як базовий фактор суспільного виробництва	128
11.2. Загальні ознаки інформаційної формації	128
Контрольні запитання	130
ТЕМА 12. Стратегія і тактика реалізації екологічної політики	130
12.1. Поняття стратегії та тактики в екологічній політиці	130
12.2. Тенденції в еволюції екологічної політики	131

12.3. Формування сучасної економічної стратегії екологізації	132
12.4. Стратегія і тактика впливу на об'єкти і суб'єктів екологізації.....	134
12.4. Інструменти екологізації	135
12.5. Стратегії впливу на сфери господарювання.....	135
Контрольні запитання.....	137
 РОЗДІЛ 3. НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ	
КОНЦЕПЦІЇ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ	138
1.1. Механізм управління сталим розвитком країни та регіонів	142
1.2. Іноземний досвід впровадження системи сталого розвитку.....	142
Контрольні запитання.....	145
 Висновки.....	146
Список літератури	149
Глосарій	153